



СТРАТЕГИЯ за БОРБА С БОЛЕСТТА АФРИКАНСКАТА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ В БЪЛГАРИЯ

Януари, 2018 г.

Въведение

Африканската чума по свинете (АЧС) е едно от най-важните заболявания при домашните и дивите свине поради своите високи нива на смъртност, липсата на лечение и ваксина. Веднъж проникнала в дадена държава болестта има значително негативно въздействие върху националната, регионалната и международната търговия, поминъка на свиневъдите и ловното стопанство. Още повече изкореняването му е изключително трудно и при дивите свине може да отнеме години.

Първият случай на АЧС в ЕС бе потвърден в началото на 2014 г. в Литва. В последствие огнища бяха констатирани в Полша, Латвия и Естония. Вирусът на АЧС прониква няколкократно на територията на ЕС посредством дивите свине. В момента въпреки предприетите драконови мерки, в тези държави заболяването е широко разпространено сред дивите свине, които са основния резервоар и източник за зараза за домашни свине.

Доскоро екзотично за Европа, АЧС се превърна в бич за дивите свине и домашните свине в държави като Литва, Латвия, Естония и Полша.

През тази есен на 2016 г. болестта бе констатирана в Молдова, а от Януари 2017 г. да сега се разпространи в Украйна и стигна до границите с Румъния и Унгария. Проникването и на територията на Румъния и Унгария е въпрос на време.

През юни 2017 г. бяха обявени и първите случаи на АЧС в Чехия при диви свине.

До момента болестта не е констатирана в нашата страна или съседни държави. Имайки в предвид обаче бързият и неконтролируем ход на разпространение на АЧС досега, прогнозите за проникването и на българска територия е неблагоприятна, като то може да бъде факт във всеки един момент. Териториите по границата с Румъния се очертават като най-рискови за проникване на АЧС у нас.

Поради факта, че до момента няма разработена ваксина за превенция на болестта, старата максима, че профилактиката е по-добра от лечението важи в пълна сила за АЧС. Стратегията за контрол на АЧС в ЕС е базирана на ранно откриване на болестта, прилагане на стриктни мерки за контрол и биологична сигурност в свиневъдните обекти и максимално намаляване на популацията диви свине в засегнатите и съседните им региони.

Невъзможността за справяне със ситуацията за вече две години в Прибалтийските републики и Полша, категорично се дължи на високата гъстота на дивите свине в засегнатите региони. Тези държави категорично отчитат като грешка закъснялата стратегия за контрол и редуциране на популациите диви свине в рисковите им райони, още преди проникване на вируса на АЧС. Също така в тези държави има свиневъдни

обекти с ниски мерки за био-сигурност (задни дворове) които спомагат за поддържане на инфекцията.

1. Мерки за предпазване от проникване на АЧС в България и ранно откриване на болестта

1.1. постоянно организиране на срещи с председателите и ръководителите на всички ловни сдружения, на които те да бъдат запознавани с:

- актуалната епизоотична обстановка по отношение АЧС,
- рискът от проникване и разпространение на болестта на територията на Р България
- начините за разпространение на болестта,
- клиничните признаци, характерни за АЧС,
- мерки за биосигурност, които да бъдат спазвани от ловците,
- вида на проби, които да бъдат вземани, начините на тяхното вземане, опаковане, съхранение и представяне на официалните ветеринарни лекари и мерките, които следва бъдат прилагани стриктно от страна на ловците.

(Директорите на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) съвместно с директорите на Регионалните дирекции по горите (РДГ), в рамките на Съветите по лова към РДГ)

1.2. засилен острел и максимално редуциране на популацията диви свине в рамките на утвърдения план за ползване и определените допустими запаси в общините по р. Дунав, с особено внимание на островите по реката, общините на области Силистра и Добрич по сухоземната граница с Румъния, както и в общините от областите Бургас, Варна, Шумен в които е разрешено отглеждането на Източнобалкански свине и засилен контрол на изпълнението на плана на острела на дивата свиня в останалите територии на страната; *(Директорите на държавните предприятия (ДП) по чл. 163 от Закона за горите и техните териториални поделения, НЛРС съюз на ловците и риболовците в България)*

1.3. незабавно информиране на официален ветеринарен лекар за всички намерени умрели диви свине, промяна на здравния статус, поведението и/или изменение от нормалния вид на вътрешните органи при първичната обработка на отстреляните диви свине; *(Директорите на държавните предприятия (ДП) по чл. 163 от Закона за горите и техните териториални поделения, НЛРС съюз на ловците и риболовците в България)*

1.4. предоставяне на проби от диви свине (кръвна проба от **всички** отстреляни, намерени болни и умрели диви прасета и органна проба - далак, бъбрек, лимфни възли, сливици от всички отстреляни, намерени болни и умрели диви свине или дълга тръбна кост в случаи на загнили трупове), които да бъдат изследвани за чума по свинете); *(Директорите на държавните предприятия (ДП) по чл. 163 от Закона за горите и техните териториални поделения,*



НЛРС съюз на ловците и риболовците в България, официални ветеринарни лекари)

- 1.5. след първичната обработка на отстреляна дива свиня, да се извършва обезвреждане чрез загробване или изгаряне на кожата, черва и други странични и отпадни продукти. *(Директорите на държавните предприятия (ДП) по чл. 163 от Закона за горите и техните териториални поделения, НЛРС съюз на ловците и риболовците в България, официални ветеринарни лекари)*
- 1.6. Постоянно поддържане на високи мерки за биосигурност във всички категории обекти за отглеждане на домашни свине; *(ОДБХ, асоциации на свиневъди)*
- 1.7. Постоянна информиране на кметовете на съответните населени места и лицата, отглеждащи свине и запознаване с актуалната епизоотична обстановка, риска и начините за разпространение на болестта, мерки за биосигурност, които трябва да се спазват в обектите и задължението им при съмнение за заболяване и/или смъртност незабавно да информират съответния официален ветеринарен лекар; *(ОДБХ, асоциации на свиневъди)*
- 1.8. засилени мерките за проследяване, проверка и контрол на движението на домашни свине, според типа на свиневъдния обект, от който произхождат, с особено внимание на движението на свине от и към ферми тип заден двор, както и източнобалкански свине; *(ОДБХ, асоциации на свиневъди, Министерство на вътрешните работи)*
- 1.9. постоянен клиничен надзор за ранно откриване на АЧС, с документиране на резултатите в стадата с Източнобалкански свине и свиневъдните обекти, намиращи се в области Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Разград, Шумен, Силистра, Добрич, Варна, Бургас, Ямбол и Хасково;
- 1.10. на пристанищата Бургас и Варна, граничните пунктове с Румъния и летищата София, Варна и Бургас постоянен засилен контрол на личния багаж на пътниците, идващи от страни, в които е установена АЧС (Естония, Латвия, Литва, Полша, Молдова, Украйна, Беларус, Русия, Чехия), за наличие на суровини и храни от животински произход, непрегърпели термична обработка и прилагане на мерките по чл. 206 от Закона за ветеринарномедицинската дейност; дезинфекция на превозните средства и обезвреждане на остатъчните количества хранителни отпадъци от кетъринг на плавателните съдове и самолети, идващи от горепосочените страните. *(директорите на ОДБХ съвместно със служителите на Главна дирекция „Гранична полиция“)*

2. Мерки при констатиране на АЧС в България

(Всички пряко и косвено засегнати институции, съюзи, асоциации)

- 2.1. Повишаване на епизоотичната готовност на територията на цяла България.
- 2.2. Изпълнение на всички мерки по т. 1.

2.3. Определяне на инфектирана зона от БАБХ в размер основан на риска в която:

- се налагат рестрикции за каквото и да било придвижване на домашни и диви свине, продукти от домашни и диви свине, фуражи за свине и др.;
- засилват се максимално всички мерки за биосигурност на всички видове обекти за домашни свине, както и ловните стопанства;
- стадата източнобалкански свине се затварят;
- при неспазване на изисканите от мерки за биосигурност – ликвидиране на всички свине в тези обекти, без обезщетение за собствениците;
- постоянен клиничен надзор и лабораторен надзор за АЧС във всички видове обекти за домашни свине съгласно инструкции от БАБХ, с документиране на резултатите;
- максимално редуциране на дивите свине по начин непозволяващ разгонване на популациите на други територии. Не се допуска лов на гонки. В засегнатите райони се изграждат капани за диви свине, които са в оперативност до ликвидиране на популацията. Допуска се отстрел от чакала. Целевите животни са най-вече женските свине майки;
- забранява се подхранването на диви свине, с изключение в случаите на използване на капани и подхранване на чакала за целите на отстрел;
- изграждат се пунктове на първична обработка, взимане на проби и съхранение на трупове и отпадни продукти от диви свине до излизане на лабораторен резултат;
- интензивно претърсване на местообитанията на диви свине и отстраняване на труповете.

2.4. В случай на огнище при домашни свине, незабавно умъртвяване на всички свине в засегнатия животновъден обект и други контактни обекти и обезвреждане на всички трупове, фуражи и др., и многократни дезинфекции, съгласно инструкции на БАБХ.

2.5. за всяка една ловна дружинка - изграждане на места за първична обработка на диви свине, съоръжения за обезвреждане на кожи, черва и други отпадни продукти от диви свине, места за съхранение на месото до излизане на лабораторния резултат.